

اقتصاد دریا

«» **خلیج فارس** «»

اوضاع جغرافیایی -سیاسی و اقتصادی کشور های خلیج فارس

همایون الهی- جمهوری اسلامی ایران که نام خلیج فارس از آن گرفته شده، سراسر بخش شمالی خلیج فارس و دریای عمان را می پوشاند. مساحت ایران ۱۹۵/۶۴۸/۱ کیلومتر مربع می باشد. جمعیت آن طبق آمار سال ۱۳۶۰ برابر ۳۸/۷۸۵/۰۰۰ نفر و در سال ۱۳۶۲ حدود ۴۱/۶۰۴/۰۰۰ نفر برآورد گردیده است. آمار جمعیت مربوط به تیرماه سال ۱۳۶۵ برابر ۴۶/۶۰۴/۰۰۰ نفر است که تراکم جمعیت در هر کیلومتر برابر ۲۸/۲ نفر می باشد. جمعیت این کشور در سال ۱۳۸۲ برابر ۶۸/۲۷۸/۰۰۰ هزار نفر برآورد شده است با تراکمی برابر ۴۱/۲ نفر در هر کیلو متر مربع رشد سالانه جمعیت ایران برابر ۱/۷ درصد می باشد. نرخ بیسودی در ایران از ۵۲ درصد دهه ۱۳۶۰ به ۲۰/۶ درصد در سال ۱۳۷۴ رسیده است. قبل از فروپاشی شوروی (سابق) ایران در شمال دارای ۲۰۱۳ کیلومتر مرز مشترک خاکی با آن کشور بود و اکنون ایران در بخش شمالی کشور با سه کشور ترکمنستان، ارمنستان و جمهوری آذربایجان همسایه است. طول مرز ایران با ترکمنستان ۱۲۰۶ کیلومتر و با جمهوری آذربایجان ۷۶۷ کیلومتر و با جمهوری ارمنستان ۴۰ کیلومتر است. طول سواحل بحر خزر ۶۵۷ کیلومتر است. در مشرق ایران کشورهای افغانستان و پاکستان قرار دارند که مرز مشترک با آن ها به ترتیب برابر ۹۴۵ و ۹۷۸ کیلومتر می باشد کشور ترکیه با ۴۸۶ کیلومتر و عراق با ۱۶۰۹ کیلومتر مرز در غرب ایران قرار گرفته اند. خلیج فارس در جنوب ایران قرار دارد و طول سواحل ایران در خلیج فارس و دریای عمان به ترتیب ۱۲۵۹ کیلومتر در خلیج فارس از دهانه اروندرود تا بندرعباس و ۷۸۴ کیلومتر در دریای عمان از بندرعباس تا خلیج گواتر می باشد. طول مرزهای آبی و خشکی ایران جمعاً ۸۷۳۱ کیلومتر است. حدود آب های ساحلی ایران ۲۲ کیلومتر (۱۰۱۲ مایل دریایی) و حوزه ماهیگیری آن ۹۲/۵ کیلومتر (۵۰ مایل دریایی) تعیین شده است. وسیع ترین جزایر ایران که عمدتاً در خلیج فارس و تنگه هرمز قرار دارند عبارتند از:

قشم (۱۴۹۱ کیلومتر مربع)، کیش (۸۹/۷)، لاوان، (۷۶)، لارک (۴۸/۷)، هرمز (۴/۱۹)، هنگام (۳۳/۶)، اشک (۲۶/۳ کیلومتر مربع در دریاچه ارومیه)، فارور بزرگ (۲۶/۲) هندرابی (۲۱/۱)، خارک (۲۰/۵)، مینو (۱۷/۸) و سری (۱۷/۲) کیلومتر مربع.

۹۹/۶٪ مردم ایران مسلمان (۹۳/۹ درصد از پیروان مذهب شیعه و ۵/۷ درصد از پیروان مذهب سنی می باشند)، ۵۰/۱۳ درصد مسیحی، ۵۰/۰۲ درصد کلیمی، ۵۰/۰۵ درصد زرتشتی و ۵۰/۰۲ درصد جمعیت را نیز پیروان سایر ادیان تشکیل می دهند. زبان رسمی ایران فارسی می باشد.

رژیم حکومت ایران جمهوری اسلامی است. قانون اساسی موجود در سال ۱۳۵۸ تدوین شده است. ایران دارای ۳۰ استان، ۳۱۷ شهرستان ۸۴۶ بخش می باشد. پایتخت آن تهران و واحد پول ایران ریال است.

ایران دارای ۹۶۰۰۰ کیلومتر راه شوسه در کیفیت مختلف در نیمه دهه ۱۳۶۰ بود که این مقدار در سال ۱۳۷۵ به ۱۶۲۰۰۰ کیلومتر رسیده است. طول راه آهن آن برابر ۵۰۰۰ کیلومتر در نیمه دهه ۱۳۶۰ بود که به ۹۶۶۰ کیلومتر در ۱۳۷۵ رسید. در سال ۱۳۸۰ طول خطوط راه اصلی ۷۱۵۶ کیلومتر، طول خطوط فرعی و مانوری ۱۳۰۸ کیلومتر و طول خطوط صنعتی، تجاری ۷۸۸ کیلومتر گزارش شده است و طول راه های آبی داخلی برابر ۹۰۴ کیلومتر است (بدون محاسبه دریای خزر). در اروندرود ایران ۱۰۴ کیلومتر راه آبی دارد.

پیروزی انقلاب اسلامی مردم ایران در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ نتیجه سال ها مبارزه مداوم مردم برضد ظلم و جور رژیم حاکم و ایستادگی و مخالفت در برابر گسترش نفوذ سیاسی، اقتصادی و فرهنگی قدرت های بیگانه در این کشور بود. پیروزی انقلاب و ایجاد جمهوری اسلامی مخالفت و دشمنی قدرت های بزرگ و وابستان آن ها را برانگیخت. این دشمنی و مخالفت به شکل های مختلف ظاهر شد. آن ها سعی کردند از طریق رخنه، خرابکاری، ترور (فیزیکی و شخصیتی)، کودتا، بایکوت، محاصره، ایجاد جو فشار و عدم اعتماد، تشویق و ترغیب جدایی طلبی، ایجاد اغتشاشات داخلی و سرانجام حمله نظامی (توسط عراق) این انقلاب را سرکوب و یا حداقل آن را از اهداف اصیل خود منحرف کنند. به علت عشق و علاقه و ایمان راسخ مردم مسلمان و رهبری صحیح، هیچ یک از این ترغندها مؤثر نیفتاد. البته بایستی اذعان نمود نیروی عظیمی که در اولین دهه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی می بایستی در جهت سازندگی و زدودن آثار فقر و عقب ماندگی ناشی از حاکمیت سال های طولانی طاغوت به کار گرفته می شد صرف رفع فتنه ها و ددمنشی های دشمنان خارجی و عوامل داخلی آن ها گردید و آن تحرک لازم به سمت خودکفایی و پیشرفت به وجود نیامد.

در حوزه توسعه سواحل مکران سخن زیاد رانده شده اما آنچه در حال حاضر در سواحل مکران به آن نیاز هست جذب سرمایه گذار و بهره مندی از تحقق شعار مقام معظم رهبری است. رسانه ها به سخنان ایشان و سر دادن شعار توسط مسئولان

بسیاری از مشاغل مرتبط با دریا نیز نابود خواهد شد، گفت: برای دستیابی بهتر و تسهیل در کار صیادان باید تسهیلات کافی در اختیار بهره برداران جهادی در دریا قرار بگیرد.

اختصاص بودجه نجات بخش توسعه سواحل مکران
پارسا ارائه لوایح و طرح های دولت و مجلس در اختصاص بودجه نجات بخش توسعه سواحل مکران دانست و افزود: اساسنامه سازمان توسعه سواحل مکران باید شکل بگیرد چرا که بدون شکل گیری این سازمان حضور مدیران رده بالا نیز کاری از پیش نمی برد.

غفلت بر نامه ششم توسعه از سواحل مکران
پارسا معتقد است، در بر نامه ششم توسعه شکل گیری سازمان توسعه سواحل مکران در دستور کار دولت بوده است اما به دلیل عدم تحقق آن امروز شاهد تصمیم گیری های جزیره ای در سواحل مکران هستیم. و این نوع عملکرد باعث شده تا بسیاری از طرح های توسعه ای شکل و اقیعت به خود نگیرد.

تناقضات بین دستگاهی

وی با تاکید بر این که حاصل کار کسر د جزیره ای بروز تناقضات بین دستگاهی بیشتر است، تصریح کرد: یعنی از بین بردن فرصت هاو تلف کردن سرمایه ها در سواحل مکران. تنها راه برون رفت از این بن بست مدیریت واحد و تخصیص ردیف بودجه ای است که سود آن علاوه بر سواحل عاید مردم فراساحل نیز باشد. رئیس اداره بنادر و ماهیگیری استان سیستان و بلوچستان تاکید داشت: متأسفانه طرح توسعه سواحل مکران تا عمل به آن فاصله بسیار دارد.

است. صرف توجه رسانه ها به سخنان ایشان و سر دادن شعار توسط مسئولان قطعاً کاری در این بخش از پیش نخواهد برد.

توسعه مکران در گرو وصول طلب پیمانکاران
رئیس اداره بنادر و ماهیگیری استان سیستان و بلوچستان در ادامه تصری ح کرد: باید متناسب با دستورات رهبر انقلاب و ظرفیت های موجود در سواحل مکران، به سواحل این بخش رسیدگی شود. به عنوان مثال با اتمام به موقع کار ساخت بندر در منطقه تنگ پیمانکار در پی وصول طلب خویش است اما اعتبار لازم در اختیار ایشان قرار نمی گیرد. چنین است که بسیاری از طرح ها یا عملیاتی نمی شوند و یا به علت مذکور پروژه ها متوقف می مانند.

توسعه مکران تنها با تامین اعتبار امکان پذیر است
پارسا با تاکید بر این مهم که توسعه مکران تنها با تامین اعتبار امکان پذیر است، تصریح کرد: صرفاً با سر دادن شعار توسعه اتفاق نمی افتد. لذا باید ردیف بودجه مشخص برای پروژه های توسعه سواحل مکران در نظر گرفته شود.

شیلات سیستان و بلوچستان قطب طلایی سواحل مکران
در حال حاضر شیلات استان سیستان و بلوچستان قطب طلایی سواحل مکران است موضوعی بود که پارسا به آن اشاره کرد و گفت: چرا که ۲۵ هزار شغل مستقیم تنها در شیلات این استان ایجاد شده و ۱۰۰۰ فروند لنج صیادی در سرزمین های فراساحلی گونه های مختلفی را صید می کنند که نیاز بیش از ۱۰۰ کارخانه صنایع شیلاتی کشور است.

وی با بیان این که در نبود شساغلان مستقیم و شناورهای مورد اشاره

مَکران، از جذب سرمایه گذار تا بهره مندی از تحقق شعار رهبری؛ «اقتصاد دریا» گزارش می دهد

توسعه مکران تنها باتامین اعتبار امکان پذیر است

با اعتبارات قطره چکانی توسعه مَکران شکل نمی گیرد

سَکینه گروه توسعه دریایی محمد عباسی – با فاصله گرفتن از هر گونه شعار درباره ظرفیت آشسکار و نهان مکران که رهبری معظم انقلاب از آن به عنوان گنج پنهان نام می برند و بارها جد بر توسعه این منطقه تاکید داشته و دارند مسئولان کشور بایستی به معنای واقعی در مقام عمل گام بردارند نه باز هم شعار و شعار.

به گزارش اقتصادسراسر آمد، برای فاصله گرفتن از همین حرف های تکراری و وعده های بی عمل هر کس با هر موقعیت، پست و مقامی از خودمان شروع کنیم. مساله ای که مردم و کارشناسان دغدغه مند ما را بیشترین آزار می دهد اعلام برنامه های بدون پیش بینی و بدون پشتوانه علمی و بودجه است. در همین رابطه با عبدالرحمن پارسا، رئیس اداره بنادر و ماهیگیری استان سیستان و بلوچستان هم صحبت شدیم که مشروح آن را در ذیل با هم می خوانیم:

توسعه مکران با حرکات قطره چکانی رخ نمی دهد
عبدالرحمن پارسا در گفت و گو با خبرنگار اقتصادسراسر آمد، با بیان این که باید به دنبال به فعل درآوردن پتانسیل ها در توسعه سواحل مکران بود، افزود: متأسفانه تا به امروز توجهی به منویات رهبر انقلاب در رونق بخشیدن به سواحل جنوب کشور نشده است و حرکات قطره چکانی نیز رافع مسائل موجود در توسعه مکران نخواهد بود.

ضرورت جذب حداکثری سرمایه گذار در سواحل مکران
وی با بیان اینکه از ضرورت جذب حداکثری سرمایه گذار در سواحل مکران خبر داد و گفت: در حوزه توسعه سواحل مکران سخن زیاد رانده شده اما آنچه در حال حاضر در سواحل مکران به آن نیاز هست جذب سرمایه گذار و بهره مندی از تحقق شعار مقام معظم رهبری

بانتاب

علیرضا جهانگیری در دیدار با استاندار گیلان:

اجرای تفاهمنامه های زیست محیطی دریای خزر نیازمند دبیر خانه منطقه ای است

سَکینه دستیار وزیر امور خارجه در امور دریای خزر گفت: پیگیری مصوبات و تفاهمنامه های زیست محیطی دریای خزر مستلزم تشکیل یک دبیر خانه منطقه ای است. به گزارش اقتصادسراسر آمد، علیرضا جهانگیری در دیدار با استاندار گیلان در رشت با بیان این که تفاهمنامه های متعددی در زمینه مسائل محیط زیستی دریای خزر بین کشورهای همسایه این دریا وجود دارد، اظهار کرد: طی سال ها و دهه های گذشته گام های زیادی در حوزه مسائل محیط زیستی دریای خزر توسط کشورهای همسایه این دریا برداشته شده که تحقق اهداف این اسناد به پیگیری های مستمر نیاز دارد. وی با اشاره به اینکه در حال حاضر تفاهمنامه های مختلفی در حوزه چالش های زیست محیطی دریایی مر تبط با دریای خزر وجود دارد، تصریح کرد: اما دبیرخانه ای برای پیگیری این تفاهمنامه ها و مصوبات در منطقه مستقر نشده است. وی خاطر نشان کرد: باید این دبیر خانه فعال شود و رصد و پایش زیست محیطی دریای خزر را به طور جدی دنبال کند. جهانگیری با اشاره به پیگیری های استاندار گیلان برای تقویت روابط این استان با کشورهای حاشیه دریای خزر از تلاش های ایشان در حوزه روابط بین الملل در راستای گسترش روابط اقتصادی میان ایران و روسیه قدر دانی کرد و افزود: متعقدم این اقدامات باید با جدیت دنبال شود و به نتیجه برسد. وی که پیش از جلسه با استاندار از برخی زیرساخت های بندری گیلان در آستارا بازدید کرده بود اظهار کرد: گیلان دارای زیرساخت های بسیار مناسبی در زمینه حمل و نقل دریای کالا به کشورهای حاشیه دریای خزر است که باید از این ظرفیت ها به بهترین شکل برای توسعه صادرات کالا به کشورهای حاشیه دریای خزر به ویژه روسیه استفاده شود. وی همچنین به مذاکرات با کشور روسیه در خصوص پس روی آب دریای خزر اشاره و اظهار کرد: در خصوص پس رفت آب دریای خزر و کاهش سطح آب که عمده ترین دلیل آن کاهش ورودی رودهای منتهی به دریای خزر است با مسوولان کشور روسیه جلساتی برگزار و تصمیمات خوبی هم گرفته شده است. جهانگیری بیان کرد: وزارت خارجه به بنادر توجه دارد و آستارا به دلیل موقعیت راهبردی که دارد مکان خوبی برای توسعه تجارت (خارجی) است و بخش خصوصی هم مشارکت و استقبال خوبی داشته است که باید زیرساخت های لازم برای آنها فراهم شود تا با اطمینان کامل سرمایه گذاری بیشتری به عمل آورند. استاندار گیلان هم در این دیدار گفت: با وجود ظرفیت های بسیار زیاد و گسترده ایران و استان های حاشیه دریا خزر سهم ما از اقتصاد این دریا بسیار ناچیز است.

مدیرکل بنادر و دریانوردی گیلان: رشد ۳۶ درصدی تخلیه و بارگیری کالا در بنادر استان گیلان

مدیرکل بنادر و دریانوردی استان گیلان از رشد ۳۶ درصدی عملیات تخلیه و بارگیری کالا در بنادر این استان طی شش ماهه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته خبر داد و گفت: میزان عملیات تخلیه و بارگیری کالاهای نفتی و غیرنفتی طی مدت مذکور، معادل یک میلیون و ۴۱۶ هزار و ۹۰ تن کالا بود. به گزارش اقتصادسراسر آمد، حسین یونسی با اشاره به اینکه میزان تخلیه و بارگیری کالاهای نفتی و غیرنفتی در بنادر استان گیلان طی شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲ معادل یک میلیون و ۴۱۶ هزار و ۹۰ تن بود، اظهار کرد: با توجه به میزان تخلیه و بارگیری ۱ میلیون و ۴۳ هزار و ۶۶۰ تنی تخلیه و بارگیری کالا طی شش ماهه نخست سال گذشته شاهد رشد ۳۶ درصدی تخلیه و بارگیری کالاهای نفتی و غیرنفتی در بنادر استان گیلان، هستیم. مدیرکل بنادر و دریانوردی گیلان ادامه داد: همچنین میزان تخلیه و بارگیری کالاهای نفتی و غیرنفتی طی شش ماهه نخست سال جاری در بندر انزلی معادل ۱ میلیون و ۹ هزار و ۱۱۵ تن بود که حاکی از رشد ۴۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. مدیرکل بنادر و دریانوردی استان گیلان با بیان اینکه میزان تخلیه و بارگیری کالاهای نفتی و غیرنفتی در بندر آستارا طی شش ماهه نخست سال جاری معادل ۶۶ هزار و ۴۳۴ تن بود، تصریح کرد: همچنین میزان تخلیه و بارگیری کالا در بندر کاسپین طی مدت مذکور معادل ۳۴۰ هزار و ۵۴۱ تن بود که رشد ۴۵ درصدی را نشان می دهد. یونسی مدیرکل بنادر و دریانوردی گیلان با اشاره به اقدامات و دستاوردهای مهم نیمسال نخست سال ۱۴۰۲ بنادر استان گیلان، عنوان کرد: انعقاد تفاهم نامه سرمایه گذاری با شرکت صنایع غذایی، ارتقاء تجهیزات پورت اپراتور با افزایش گروه کاری از ۶ فروند کشتی به ۹ فروند و تا پایان سال جاری کالای اساسی متعلق به سازمان اموال تملیکی و همچنین مذاکره جهت سرمایه گذاری برای احداث سیلوی غلات و مخازن روغن خام خوراکی از جمله مهم ترین اقدامات صورت گرفته طی مدت مذکور در بنادر استان گیلان است. مدیرکل بنادر و دریانوردی استان گیلان به انجام عملیات جستجو و نجات دریایی و نجات جان ۵۵ نفر از دریانوردان و صیادان منطقه اشاره کرد و گفت: آغاز اجرای قرارداد لایروبی حوضچه و تالاب انزلی با اخذ مجوزهای لازم از محیط زیست استان و انجام عملیات لایروبی با حجم ۱۲۹ هزار و ۷۳ مترمکعب تا مهر ۱۴۰۲ از دیگر اقدامات مهم صورت گرفته است.